

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát
Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1789/24-E
Sp. zn. ČŠIE-S-295/24-E

Název	Střední škola zahradnická a technická Litomyšl
Sídlo	T. G. Masaryka 659, Litomyšl-Město, 570 01 Litomyšl
E-mail	skola@szat.cz
IČO	72 085 428
Identifikátor	691 002 797
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Ing. Ivo Jiránek
Zřizovatel	Pardubický kraj
Místo inspekční činnosti	T. G. Masaryka 1158, Litomyšl T. G. Masaryka 527, Litomyšl T. G. Masaryka 650, Litomyšl T. G. Masaryka 659, Litomyšl T. G. Masaryka 729, Litomyšl
Inspekční činnost na místě	22. až 24. 10. 2024

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Střední škola zahradnická a technická Litomyšl (dále jen škola) vykonává činnost střední školy, domova mládeže a školní jídelny. V denní formě jsou vyučovány obory vzdělání s výučním listem: *41-52-H/01 Zahradník*, *41-56-H/02 Opravář lesnických strojů* a *41-52-E/01 Zahradnické práce* a obory vzdělání s maturitní zkouškou: *41-44-M/01 Zahradnictví*, *82-1-M/03 Scénická a výstavní tvorba*, *41-45-M/01 Mechanizace a služby* a *41-43-L/01 Chovatel cizokrajných zvířat*. Ke dni zahájení inspekční činnosti škola vykazovala celkově 861 žáků, vzdělávala 166 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a 24 žáků s odlišným mateřským jazykem. Pro 15 žáků byly vypracovány individuální vzdělávací plány. V oboru vzdělání *41-52-E/01 Zahradnické práce* je část tříd určena pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v souladu s § 16 odst. 9 školského zákona. Škola má nadregionální působnost. Žákům ze vzdálenějších míst zajišťuje ubytování v domově mládeže (více než pětina žáků školy).

Hodnocení podmínek vzdělávání

Škola má nastavena jasná a srozumitelná pravidla (řády, směrnice) pro realizaci vzdělávání žáků a organizaci dalších činností. Ředitel využívá při řízení organizace své dlouholeté manažerské zkušenosti a dobrou znalost spolupracovníků i prostředí. Aktivně se zapojuje do dalšího vzdělávání, spolupráce s dalšími místními i zahraničními partnery, organizace mít do prezentace školy. Rozsáhlé řídicí a kontrolní pravomoci jsou účelh delegovány na širší vedení školy: jednotlivé zástupce ředitele školy pro tři hlavní zaměření oborů vzdělávání, zástupce ředitele pro provoz školy a zástupce ředitele školy pro organizování odborného výcviku a odborné praxe příslušných oborů. Nastavené zpětnovazební mechanismy funkčně napomáhají k zajišťování konkrétních cílů rozvoje školy. Strategický plán rozvoje školy analyzuje stěžejní oblasti jejího rozvoje a určuje další směrování školy umožňující naplňování profilu absolventů, včetně slabých a silných stránek, hrozeb a příležitostí ke zlepšení. Konkretizace kroků vedoucích k dosažení žádaného cíle jsou v dílčích oblastech stanoveny částečně.

Vzdělávání žáků zajišťuje početný pedagogický sbor interních i externích učitelů, kteří jsou ve velké míře pro svoji práci kvalifikovaní. Z hlediska odborného vzdělávání a vazby na reálné podmínky vyučovaných oborů vzdělání mají velký význam také odborníci z praxe, jejichž praktické odborné zkušenosti jsou nesporým přínosem při výuce. Učitelům s krátkou pedagogickou praxí je poskytována metodická podpora zkušenějších pedagogů (nově s možností využití tandemové výuky) i vedení školy.

Vedení školy účelně podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků k rozvoji jejich dosavadních pedagogických znalostí a dovedností v souladu s potřebami výuky. Příležitostí ke zlepšení je věnovat pravidelně pozornost vzdělávání v oblasti didaktické stránky vzdělávání a podporovat uskutečňování inspirativních vzájemných hospitací napříč předmětovými specializacemi. Postupné uplatňování nových metod a forem práce a nových možností v oblasti hodnocení žáků vyhodnocovat cíleně v rámci realizované hospitační činnosti. Vzájemná hospitační činnost byla realizována z probíhajících projektů, aktuálně systematicky neprobíhá. Přínosem vzájemných hospitací, a to napříč aprobacemi, by byla zejména inspirace, sdílení metod a forem práce, možnosti diferenciace, uplatňování různých forem hodnocení.

Prostorové, materiální a technické podmínky školy umožňují naplňování stanovených cílů teoretického i praktického vzdělávání v plném rozsahu. Vedení školy průběžně zodpovědně

zajišťuje zlepšování materiálních podmínek a postupně rekonstruuje stávající budovy a další zázemí velmi rozsáhlého areálu školy.

Materiální podmínky pro odborné vzdělávání se však mezi zaměřeními jednotlivých oborů vzdělání liší. Velmi dobré zázemí pro žáky zejména oboru vzdělání *Chovatel cizokrajných zvířat* ale i dalších poskytuje víceúčelová budova s osmi odbornými učebnami a přístavbou skleníku, která vznikla rekonstrukcí bývalého objektu mlékáren. Naproti tomu strojní vybavení dílen pro výuku technických oborů je zastaralé, neodpovídá reálnému pracovnímu prostředí. Bylo by vhodné toto vybavení obnovit a modernizovat s ohledem na nové technologie a vývojové trendy v technických oborech tak, aby vzdělávání žáků těchto oborů směřovalo k jejich dobrému uplatnění na trhu práce. Značné rozdíly v kvalitě materiálního vybavení jsou patrné také mezi jednotlivými budovami domova mládeže.

Škola efektivně hospodaří s finančními prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu a zřizovatelem. Vlastní finanční podmínky si dále zlepšuje provozováním doplňkové činnosti (např. svářecské kurzy, ubytovací služby a hostinská činnost). Ke kvalitě vzdělávání výrazně přispívá také využívání dalších finančních prostředků z dotací a projektů (např. doučování, *Digitalizujeme školu*, *Bezplatné školní stravování Pardubického kraje*, *Erasmus+* - projekt *Získáváme zkušenosti v zahraničí* – pracovní stáže žáků technických oborů v Holandsku a Slovensku, které napomáhají rozširování jejich odborných dovedností. K rozvoji environmentálního povědomí žáků přispívá účast v projektech *Zelená učebna* a *Školní přírodní zahrada Střední školy zahradnické a technické*).

Hodnocení průběhu vzdělávání

Připravenost učitelů na výuku teoretických předmětů byla dobrá, hodiny zpravidla probíhaly v příjemné atmosféře, byly promyšlené, ale pouze část z nich využívala širší portfolio metod výuky pro větší zapojení žáků. Nejčastěji činnost probíhala v jednotném tempu pro všechny žáky. V malé míře bylo zaznamenáno zohlednění vzdělávacích potřeb formou diferenciaci úkolů podle individuálních schopností žáků směrem k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami nebo k žákům nadaným či rychlejším, což je někdy vedlo k dílčí pasivitě a menší míře zapojení do procesu výuky. Ve sledovaných předmětech převládalo řízení výuky z velké části jen učitelem, v některých hodinách učitelé vhodně vedli žáky k práci ve dvojicích, v menší míře byla využita skupinová práce s cílem naučit žáky spolupracovat, najít shodu a správný výsledek. Při výkladu nového učiva v odborných předmětech doplňovaném kladením problémových otázek se dařilo vhodně využít zkušenosti žáků z praktické výuky.

V teoretických odborných předmětech byly ve velké míře významným přínosem odborné znalosti a praktické zkušenosti pedagogů. Občas dokázali svoji odbornost účelně využít i v diskusi se žáky, což příznivě podporovalo motivaci žáků k zapojení do výuky. Přirozeně rozvíjeli u žáků jejich schopnost obhajovat odpovědi na položené otázky, návodnými doplňujícími dotazy rozvíjeli prvky kritického myšlení. Pozitivně bylo využívání vhodně zvolených pracovních listů s uměleckými i neuměleckými texty, které přispívaly k rozvoji čtenářské gramotnosti. V části hodin výběr textů cíleně podporoval rozvoj emocionálního prožívání a postojů žáků. Rozvoj jazykových dovedností žáků v cizím jazyce byl vhodně podporován jeho převažujícím vedením ve vyučovaném jazyce. V některých předmětech, kdy byla výuka zaměřena např. na velké množství pojmu nebo pro podporu názornosti, byla přínosem vizualizace učiva (fotografie, video, prezentace apod.). V části hodin odborných předmětů, kde bylo ověřováno osvojení učiva, žáci prokazovali velmi dobré vědomosti, které by měli uplatnit při ukončování studia maturitní zkouškou. Při samostatné práci žáků

učitelé podle potřeby individuálně pomáhali žákům, kteří potřebovali dopomoc a vysvětlení, na splnění úkolu měli žáci vždy dostatek potřebného času.

V předmětech, kde bylo využito procvičování úloh, ale často chybělo větší zapojení žáků samostatnou formou, vzájemná spolupráce prostřednictvím vrstevnické pomoci žáků byla spíše ojedinělá a spontánní, systémově do výuky zařazována nebyla. Doporučením je zejména při upevnování učiva nabízet např. série gradovaných úloh, využívat vzájemno u spolupráci žáků a podpořit jejich sebehodnocení vlastní reflexí úspěšnosti vedoucí k přijetí zodpovědnosti za pokrok v učení.

Většina učitelů teorie si zatím neosvojila dovednost efektivně stanovit vzdělávací cíle orientované na žáka, v hodinách se tak se v úvodu často zaměřovali spíše na seznámení žáků s tématem a plánem hodiny. V návaznosti na předcházející inspekční činnost ale část učitelů v závěru hodin lépe uplatňuje dílčí postupy při jejím vyhodnocování, ale často závěry hodin pro získání zpětné vazby chyběly. Pouze někteří učitelé na konci hodiny cíleně získávali informace o úspěšnosti vlastní výuky a o tom, zda byla přínosná pro žáky s ohledem na jejich vlastní učení. Efektivní zpětnou vazbu by učitelům poskytlo také častější využívání sebehodnocení žáků nebo vzájemného hodnocení žáků. Prostorem pro zlepšení je plánovanou hospitační činnost zaměřit na jednotlivé části hodin (např. stanovení cíle zaměřeného na žáka, ověřování jeho splnění na konci hodiny) a jejich závěry zohlednit při dalším vzdělávání pedagogických pracovníků.

Sledovaná výuka praktického vyučování měla velmi vysokou odbornou úroveň, učitelé projevovali velkou míru empatie a respektu vůči žákům. Pozitivním zjištěním bylo, že ve většině hospitovaných jednotek praktického vyučování panovala velmi otevřená komunikace mezi učiteli a žáky a žáky navzájem. Učitelé vytvářeli svými pedagogickými schopnostmi velmi přátelské a bezpečné prostředí pro vzdělávání, což žákům umožnovalo bez obav vyjádřit svůj názor a nebát se chybovat. Učitelé vedli žáky k dodržování pravidel bezpečnosti při práci a vhodnému používání ochranných pomůcek tam, kde jich bylo potřeba. Zadávali jim úkoly s odpovídající náročností s ohledem na jejich individuální schopnosti a dovednosti. Převažovala samostatná individuální práce, u některých oborů byly skupiny žáků vedeny naopak ke spolupráci, která se jim dařila velmi dobře. Učitelé vedli žáky k odpovědnosti za kvalitu odvedené práce, učili je pracovat úsporně a maximálně využívat zpracovávaný materiál. Výuku vhodným způsobem propojovali s reálnou praxí, zaznamenáno bylo i velmi dobré propojení s matematikou a jejím praktickým využitím v oboru. Kvalitu práce žáků učitelé hodnotili v průběhu a někteří na konci pracovního dne zpravidla slovní formou, někteří i známkou.

Ve většině sledovaných skupin praktické výuky měli učitelé předem jasně stanovená pravidla pro hodnocení výsledků práce žáků. Pouze výjimečně byla zaznamenána situace, kdy pravidla při vlastním hodnocení vhodně nastavena nebyla. Pro vlastní či vzájemné hodnocení žáků vytvářeli učitelé dostatečný prostor. Zpětnou vazbu o pochopení učiva žáky získávali učitelé ve většině hodin průběžně nebo v závěru hodiny, kdy vedli žáky ke správnému využití případné chyby, kdy se dařilo vytvořit prostor pro sebereflexi žáků o porozumění probraného učiva. Velmi pozitivní byla efektivní spolupráce učitelů s asistentkami pedagoga, které účelně napomáhaly žákům se stanovenými podpůrnými opatřeními.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola sleduje průběžné i celkové výsledky žáků. K ověřování výsledků vzdělávání žáků využívají učitelé v oblasti teoretických předmětů obvyklý systém ověřování znalostí žáků (ústní zkoušení, testy, písemné práce).

V ročníkových výsledcích vzdělávání žáků školy nebyly ve školním roce 2023/2024 zaznamenány negativní tendenze. Neúspěšných žáků byl spíše nízký počet (43 žáků) a je srovnatelný napříč vyučovanými obory. V některých případech žáci využívají přestupy z oborů ukončovaných maturitní zkouškou do oborů ukončovaných závěrečnou zkouškou, což je přínosné pro jejich pokračování ve studiu, v úrovni lépe odpovídající jejich učebnímu potenciálu. Úspěšnost žáků u maturitní zkoušky i při závěrečných zkouškách odpovídá obvyklým výsledkům i v rámci celorepublikového srovnání.

Pracovníci školního poradenského pracoviště se scházejí a řeší případné problémy a potřeby žáků. Ohrožení školním neúspěchem se týká spíše žáků s neomluvenou absencí nebo s problémy s absencí, žáci se speciálními vzdělávacími potřebami nejsou vzhledem k funkčně nastaveným postupům ohroženou skupinou. Vyučující mají přehled o žácích s potřebou podpory, spolupracují s výchovnými poradci, kteří podle potřeby sledují průběh vzdělávání a zaměřují se především na práci s těmito žáky v hodinách. V rámci podpory vztahů v třídním kolektivu škola pravidelně pořádá adaptační kurzy pro první ročníky. Preventivní téma jsou přirozenou součástí vzdělávacího obsahu a tematicky zaměřené programy jsou realizovány v průběhu roku. Ve škole je ustanoven žákovský parlament, ale jeho činnost má aktuálně spíše formální charakter.

Rozvoj klíčových kompetencí žáků je příznivě podporován jejich zapojením do odborných soutěží a prezentací. V rámci zahradnických oborů (maturitních i učebních) dosahují žáci výborných umístění v celostátních i mezinárodních soutěžích a výstavách v zahradnických a floristických dovednostech (*Lipová ratolest, Kopidlenský kvítek, Děčínská kotva, Victoria Regia – Majstrovstvá Slovenska vo floristike, Otvírání JARA Praha apod.*). U technických oborů jsou žáci úspěšní např. v mezinárodní soutěži *Zlatý pohár ve svařování*, pravidelně se účastní *Mistrovství ČR v orbě* a dalších. V oboru chovatel cizokrajních zvířat jsou přinosem mezinárodní praxe, burzy nebo zapojení žáků do středoškolské odborné činnosti. Smysluplné jsou rovněž akce pro veřejnost včetně školních výstav nebo pořádání kurzů (svářecká škola). Dalšími oblastmi, které se daří postupně zkvalitňovat a které žákům i pedagogům přinášejí profesní, interkulturní i jazykové zkušenosti, jsou četné mezinárodní aktivity školy a aktívni spolupráce s velkým počtem spolupracujících tuzemských profesních a sociálních partnerů.

Závěry

Vývoj školy

- postupně se zlepšuje materiální zabezpečení školy

Silné stránky

- široká zahraniční spolupráce a bohatá nabídka sociálních partnerů podporující osobnostní a sociální rozvoj žáků a přispívající ke zvýšení kvality vzdělávání (1.5)
- vstřícná respektující pracovní atmosféra školy přispívá k utváření pozitivního a příjemného učebního prostředí (1.4)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- ve výuce je málo využívané zohledňování individuálních vzdělávacích potřeb žáků diferenciací náročnosti řešených úloh (4.3)
- ve výuce je málo využívané účelné sebehodnocení žáků v předmětech teorie, které by je vedlo k zodpovědnosti za pokrok vlastního učení (4.3)
- ve struktuře vyučovacích hodin zejména teorie se nedaří účelně pracovat s cílem zaměřeným na žáka, v závěru hodin tak nedochází k ověření míry naplnění cíle a pochopení učiva žáky (4.2)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- vytvořit větší prostor pro diferenciaci ve výuce, zohledňovat studijní potenciál žáků s potřebou podpory, ale i žáků nadanějších či rychlejších
- ve struktuře vyučovacích hodin účelně pracovat s cílem, zejména v závěru hodin ve větší míře ověřovat míru jeho naplnění a pochopení učiva žáky
- častěji v hodinách využívat sebehodnocení, popřípadě vzájemné hodnocení žáků, které žáky povede k zodpovědnosti za pokrok vlastního učení
- plánovanou hospitační činnost zaměřit na jednotlivé části hodin (např. stanovení cíle zaměřeného na žáka, ověřování jeho splnění na konci hodiny) a jejich závěry zohlednit při dalším vzdělávání pedagogických pracovníků
- důsledně stanovovat jasná pravidla pro hodnocení výsledků samostatné práce žáků v praktickém vyučování tak, aby byly zachovány rovné podmínky pro všechny žáky
- podpořit a dále rozvíjet pravidelnou činnost školního parlamentu
- zajistit podmínky pro zlepšení materiálního vybavení domova mládeže a strojní vybavení dílen pro výuku technických oborů

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činnosti. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejně lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Koncepční materiály školy na období do roku 2024/2025
2. Školní vzdělávací programy platné ve školním roce 2024/2025
3. Školní řád střední školy s účinností od 1. 9. 2024

4. Vnitřní řád domova mládeže s účinností od 1. 9. 2018
5. Zápisy z jednání pedagogické rady, školní rok 2023/2024 a aktuální (výběr)
6. Rozvrhy hodin tříd, školní rok 2024/2025
7. Matrika, školní rok 2024/2025
8. Třídní knihy, Deníky evidence odborného výcviku, Deníky výchovných skupin domova mládeže, školní rok 2024/2025 (výběr)
9. Plán kontrol a hospitací a záznamy z kontrolní činnosti ve školním roce 2023/2024 a 2024/25 (výběr)
10. Doklady k zajištění bezpečnosti práce (výběr)
11. Personální dokumentace k odborné kvalifikaci pedagogických pracovníků (výběr)
12. Dokumentace výchovného poradenství a školní prevence, školní rok 2024/2025 (výběr)
13. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2023/2024
14. Inspekční zpráva čj. ČŠIE-104/19-E

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Petra Holánská, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Hana Rozsypalová, školní inspektorka

Bc. Daniela Růžová, kontrolní pracovnice

Mgr. Martin Valášek, školní inspektor

Mgr. Hana Řebíčková, školní inspektorka

Ing. Bc. Marcela Matušincová,
odborník na veřejnosprávní kontrolu

Ing. Jitka Gregorová,
odborník na zemědělství

21. 11. 2024